

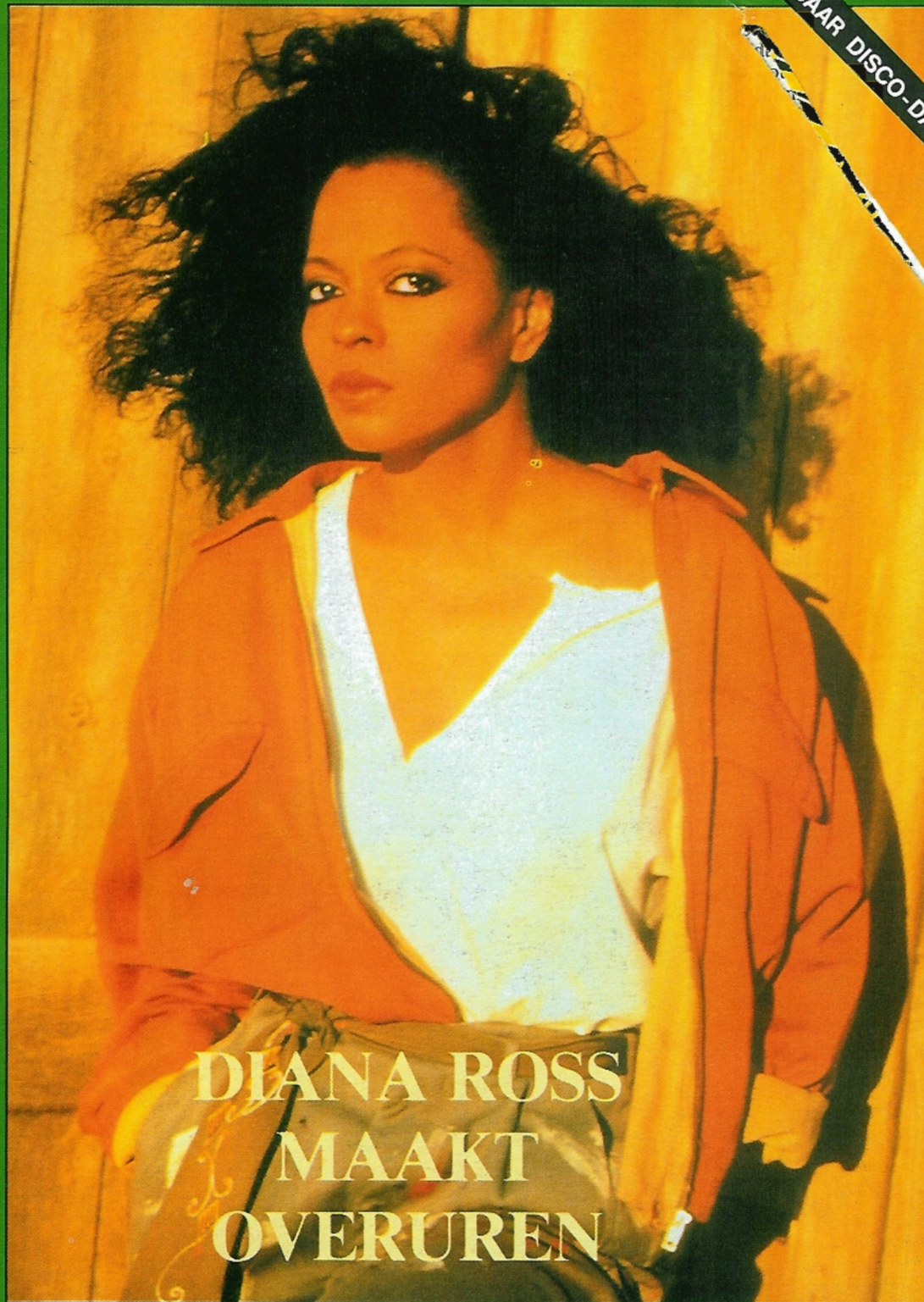
JUNI 1989

NUMMER 6

losse verkoop f 4,95

DISCO DANCE®

10 JAAR DISCO-DANCE

DIANA ROSS MAAKT OVERUREN

FRM: Het hoe, wat en waarom van de O.L.O.N.

Interview met Jazzie B van Soul II Soul

Stereo sampling met de S-1000 van Akai
De CD Walkman SL-XP6 van Technics

Produktnieuws, hitlijsten, aktueel nieuws
8 pagina's plaatrecensies en nog veel meer

Roerige tijden in omroepeland

nm
FREE RADIO MARKING

Steeds sterker komen de commerciële radio en teeevenders opzetten. Radio 10, Sky Radio en Cable One zijn al bijna volledig ingeburgerd, en de uitbreiding op het gebied van teeeve kwam de afgelopen maand ook weer duidelijk tot zijn recht met de aankondigingen van TV 10 (een samenwerkingsverband van Joop v.d. Ende en de initiatiefnemers van Radio 10) en RTV oftewel Radio Tele Veronique, met als algemeen directeur Lex Harding, opererend vanuit Luxemburg en gericht op Nederland.

In alle nieuwsuitingen rond RTV werd steeds alleen gesproken over teeeve, het onderdeel radio zal pas in een later stadium ingevuld worden. Lex Harding, die Veronica na 22 jaar vaarwel zegt, deelde desgevraagd mede, alles in het werk te stellen om er een of meer radiokanalen bij te krijgen; RTV's persvoorlichter Jan Morriën opperde zelfs de mogelijkheid, dat RTV het succesvolle Sky Radio misschien wel zal annexeren.

RTV wordt in ieder geval geschoeid op dezelfde leest als Veronica, dat wil zeggen populaire programma's voor een zo groot mogelijk publiek, waarbij specialistische programma's (alleen hardrockmuziek of alleen hiphop b.v.) uit den boze zijn. Sky Radio oogste met deze aanpak ook al veel succes, het groeide uit tot het best beluisterde kanaal (volgens een onderzoek) met algemene, niet storende popmuziek als hoofdprogrammering. Op de

International Music and Media Conference in Amsterdam afgelopen maand werd tijdens een Radio Workshop verhit gediscussieerd door voor- en tegenstanders van de Sky Radio-aanpak (deejay versus computer), waar helemaal geen discjockeys meer aan te pas komen. Deejays vinden het natuurlijk een bedreiging dat dit soort stations succes oogsten, en ze vallen het vooral aan op het gebied van de creativiteit. In Amerika werd de Sky Radio-formule al eerder gehanteerd en ook daar is het succes aangetoond, want de adverteerders reageren er goed op. Jeroen Soer, de belangrijkste man bij Radio 10, meent dat gespecialiseerde programma's juist in belangrijkheid zullen toenemen, omdat men zich straks steeds meer zal willen onderscheiden van de eenheidsworst die radio wordt wanneer iedereen de succesformule van Sky Radio overneemt.

TOEGANGSRADIO in Rotterdam

Rob Boskamp

Lokale radio in Rotterdam kan geschieden in de vorm van "Toegangsradio", wat zoveel betekent als het kopen van zendtijd. Hierover zijn ons diverse negatieve reacties ter ore gekomen, dus we zijn maar eens gaan praten met Ronald van der Meijden, die in het verleden een station heeft gehad op de lokale radio en we hebben natuurlijk aansluitend de SLOR (Stichting Lokale Omroep Rotterdam) gebeld om hun mening te vragen.

RvdM. Ik verbaas me allereerst over het feit dat je je zendtijd alleen voor de periode van 1 jaar kan kopen, waarna er een soort van herwaardering plaatsvindt. Op deze wijze ben je dus nooit zeker van je voortbestaan.

SLOR. Toegangsradio geeft op deze wijze de mogelijkheid aan beide partijen om zich te beraden over een eventuele voortzetting. Daarnaast krijgen meerdere lokale omroepjes de kans om radio te kunnen maken wanneer anderen afhaken.

RvdM. Als je eenmaal wordt toegelaten dien je 2 contracten te tekenen, de een geldend voor een jaar radio en de andere waarin door de SLOR een fiks aantal gedragsregels zijn opgenomen. Een paar voorbeelden: 1) een luchtig ochtend programma met het belangrijkste krantennieuws, verkeersinfo e.d. 2) tussen 10 en 11 uur 's ochtends dien je radio te maken voor de luisteraar, die schuif moet dus open voor Tante Ria die een oproep doet voor d'r weggelopen

katje en als klap op de vuurpijl 3) ben je verplicht elk uur te vermelden dat het een uitzending betreft van Stad Radio Rotterdam, terwijl je als omroep toch je eigen gezicht en programma indeling wilt hebben.

SLOR. Als lokale zender dien je radio te maken voor de lokale luisteraar, Tante Ria moet zich ook betrokken voelen bij de radio uitzendingen en de meeste luisteraars willen nou eenmaal graag op gezette tijden dezelfde dingen kunnen horen, vandaar dat we kiezen voor een soort horizontale radioprogrammering, waarbij er nog genoeg ruimte blijft voor het eigen gezicht van de desbetreffende omroep.

RvdM. De SLOR is een overkoepelend orgaan dat alle touwtjes in handen heeft, je kan bij hen zendtijd kopen, maar als er bijv. STER zou komen vloeit het geld in hun zak en verhuren ze nog maar 58 minuten. Daarnaast ontvangen ze 3 ton subsidie en blijven de lokale huurders achter zonder inkomsten, maar wel met

behoorlijk grote uitgaven (ong. f 25,00 per uur). Op deze manier is en komt er dus geen zelfstandige radio.

SLOR. We zijn geen overkoepelend orgaan maar de licentiehouder van een kanaal op de Rotterdamse radio. Als stichting mogen we geen winst maken, maar hebben we wel kosten die gedekt dienen te worden. De lokale omroepjes dekken die kosten deels en vandaar dat wij subsidie krijgen. Over lokale STER geven wij geen mening, omdat dat nog niet terzake doet.

Lokale radio gaat nog steeds niet van een leien dakje, het staat dan ook nog maar aan het begin van de ellenlange weg. Hopenlijk verandert de situatie in de loop van de komende jaren.

Een abonnement op Disco Dance? zie pagina 5!

The advertisement features a hand pointing to a record sleeve titled 'MOTOH BARE GROOVES'. Below the text box is another hand pointing to a record sleeve titled 'BEATS BREWIS'. The background is dark with white text and graphics.

DISCO DANCE
29

X-tra 108: frisse bries in Amsterdamse ether

Sinds 29 april j.l. zendt er een nieuw station uit in Amsterdam op lokaal kanaal 4. Het station heet X-tra en is in de plaats gekomen voor WAPS Power 105. Waarom moest WAPS verdwijnen? In hoeverre heeft X-tra 108 iets te maken met het oude WAPS, wat voor soort muziek draait X-tra 108 en in hoeverre kan dit als voorbeeld gelden voor andere lokale omroepen in den lande.

De belangrijkste reden om met WAPS te stoppen, was de zeer beperkte luisterdichtheid. WAPS was bij uitstek het station voor trendy jongeren en snelle types die de hele dag naar acid, house, hiphop en rap wilden luisteren. De doelgroep was te beperkt. Gevolg daarvan was dat de luistercijfers wat laag waren. Dat was nooit een probleem, want daar werd voor gekozen. Bovendien werden radioluisteraars in Amsterdam toen nog aan alle kanten geserveerd door de piraten. Er waren genoeg uitwijkmogelijkheden, niemand hoefde zich tekort gedaan te voelen.

RCD

Na de akties van de RCD en belastingdienst in november 1987 veranderde die situatie radikaal. Door het oprollen van bijna alle vrije radio's was de zenderkeuze ineens behoorlijk beperkt geworden. Behalve Radio 3 was er voor het grote publiek niet veel meer te beleven (Radio 10 doet in dit verhaal niet mee omdat je echte radio natuurlijk ook in je auto en op de walkman moet kunnen ontvangen). Bovendien stonden al die ex-piraten in de rij om legaal radio te mogen maken. Het aantal aanbieders was, en is nog steeds, te groot voor het aantal zenduren. Terug naar 1989, door dat enorme aantal potentiële aanbieders is er een situatie ontstaan waarin programma's voor een beperkt publiek niet meer passen. Stel je eens de volgende situatie voor: op het populaire kanaal zenden uit: overdag WAPS Power 105, 's avonds Unique FM (lichte muziek) en 's nachts Radio Amsterdam Noord (familie radio). Uit de luistercijfers blijkt dat de programma's van RAN (Radio Amst. Noord) meer bij het publiek in de smaak vallen dan die van WAPS. Waarom zou je WAPS dan nog overdag uit laten zenden? In principe heeft RAN veel meer recht om overdag programma's te maken. Radio is er per slot van rekening niet om de luisteraar te vervelen of te pesten.

Weggesmeten

De volgende stap is de zendtijdaanvraag van bijvoorbeeld, Octaaf FM. Octaaf is een station dat net zoals RAN familie radio maakt. Uit onderzoek is al

gebleken dat familie radio meer bij de luisteraar aanslaat dan trendy hiphop, acid en house. Dus waarom zou je WAPS dan nog uit laten zenden... Dan is WAPS dus stilletjes verdwenen. Acht jaar radio-ervaring wordt dan in een keer weggesmeten.

Het moge duidelijk zijn dat de bovenbeschreven situatie fictief maar absoluut voorstelbaar is. Om een dergelijke situatie te voorkomen is er het laatste half-jaar nogal wat veranderd bij WAPS. De muziekk keuze werd breder en langzaam verdwenen de echte extreme platen uit de bakken. Wat zes maanden geleden nog werd uitgescholden voor pop-plaat (the Bangles) staat nu in de "high rotation-bak" en een nieuwe rap-plaat van het een of andere obscure hardrockgroepje komt er niet meer in. Dat is nu eenmaal de prijs die je betaalt voor populariteit.

Verleden tijd

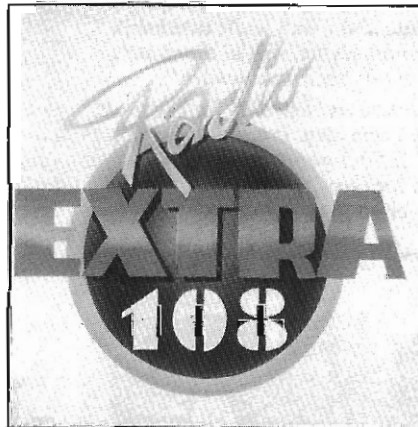
Vanaf 29 april heeft WAPS dus ook een andere naam. Dat is gedaan om niet meer de indruk te wekken dat het station "WAPS" is. Met het veranderen van de naam is WAPS nu echt verleden tijd. Het nieuwe station dat sinds kort ook 's avonds en 's nachts uitzendt heet X-tra 108. Het is trouwens niet zo dat de zendtijd van WAPS verdubbeld is. Waar de uitzendingen normaal gesproken om 9 uur 's avonds overgenomen werden door Unique FM gaat het nu gewoon door onder de naam X-tra 108, met de medewerkers van Unique FM. Er is een eenwording gaande die voor een steviger positie naar buiten moet zorgen. Bovendien is het de bedoeling dat lokaal kanaal 4 in Amsterdam een professioneel muziekkanaal wordt. Door een hechte samenwerking tussen alle programmamakers van het 4-de kanaal kan er een lijn gevolgd worden. Daardoor weet ook de luisteraar beter waar hij/zij aan toe is, hetgeen de luisterdichtheid weer bevordert. Overdag draait X-tra 108 met een volledig nieuw format waarin de WAPS-muziek (import) nog wel aanwezig is, maar op zo'n manier verweven is tussen de andere platen dat het voor de gemiddelde luisteraar niet meer storend werkt.

Gouwe ouwen

Wat is er verder zo anders aan X-tra 108 in vergelijking met WAPS? Behalve het terugbrengen van de hoeveelheid import is er gekozen voor een groter aantal gouwe ouwen per uur. Bovendien laat het format ook platen uit het begin van de 70-er jaren toe. Zo is het mogelijk dat je "Hotel California" van The Eagles hoort op X-tra 108. Per dag worden er ongeveer 10 platen uit de 70-er jaren gedraaid. Het gouwe ouwen gedeelte bestaat echter voornamelijk uit platen uit de jaren '80, omdat zowel jong als oud die kennen en ze dus waarschijnlijk leuk vinden. Bij het uitkiezen van een oude plaat wordt altijd aan twee dingen gedacht: is de plaat een hit geweest en voldoet de plaat aan de eisen des tijds; wat zou de plaat doen als hij nu uitgebracht zou worden?

Geouwehoer

WAPS radio heeft altijd geprobeerd radio te maken naar Amerikaans voorbeeld. Ook X-tra 108 volgt de trends in Amerika. Hoewel je natuurlijk nooit rechtstreeks dingen over kan nemen, een Nederlander is nu eenmaal geen

Amerikaan, zijn er toch wel opvallende overeenkomsten. Zo zit bijvoorbeeld niemand te wachten op oeverloos geouwehoer. Tijdens de programma's van X-tra 108 wordt dan ook bijna niet gepraat. De deejay kan om de 5 platen iets aan entertainment doen. Om de twee à drie platen meldt de presentator de tijd, het weer, of een leuk nieuwtje. Door deze manier van presenteren krijgt het station iets heel eigens. Het is het plezier van een krachtig non-stop station, terwijl je toch niet het idee hebt dat je iets mist. De presentator houdt je op de hoogte van de dingen die je wil weten en de muziek gaat maar door. Ook dankzij het jinglepakket dat door B&M Producties speciaal voor X-tra 108 samengesteld is staat het station eigenlijk nooit stil. X-tra 108 loopt over je heen, maar voor wie daar aan wil wennen is de 108 in Amsterdam een prettig alternatief.

Het hoe, wat en waarom van de

door
Fer Abrahams

Werd de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland (OLON) vroeger nog gezien als een hobbyclub van een groepje radiovrijwilligers, nu is er sprake van een professionele organisatie die aan kennisoverdracht en belangenbehartiging doet. Docteranda in de massacommunicatie Toos Bastiaansen, sinds vijf jaar werkzaam bij de OLON, merkt het zelf ook. Vroeger heette haar functie veldconsulente, nu staat er op haar visitekaartje beleidsmedewerker. Illustratief voor de veranderingen die het fenomeen lokale radio ondergaat: van praktisch opbouwwerk met amateuristische vrijwilligers in den lande naar een lobbyclub in Den Haag van professioneel werkende lokale omroep te Nijmegen. Waarom?

De stand van zaken. Naast de gewone landelijke omroepen zoals de VARA en de EO zijn er ook regionale zendgemachtigden (bij elkaar gehouden) door het overlegorgaan ROOS), die betaald worden uit de omroepgelden van de provincies en de landelijke overheid: Radio Brabant, Regionale Omroep Noord-Holland met haar vier studioredacties, enzovoorts. En dan heb je de lokale omroepen, die af en toe steun krijgen uit de gemeentelijke subsidiepot en verder afhankelijk zijn van gulle gevers en duizenden vrijwilligers. De OLON is bedoeld om de lokale omroepen tot steun te zijn. Elke lokale omroep -we hebben het over radio en tv- kan lid van de vereniging worden. Alleen de lokale omroepen in de vier grote steden moesten zich weer zo nodig buiten de boot laten vallen. Zij vinden hun problematiek zo erg verschillen met die van b.v. Melick-Herkenbosch en Hoeven-Bosschenhoofd, dat zij zich als kwartet buiten de belangenbehartiging van de OLON stellen.

Waarschuwen

Langzamerhand heeft de OLON in de afgelopen jaren gigantisch veel ervaring opgedaan en kan dus politici en omroepmensen waarschuwen voor interessante maar ook vervelende ontwikkelingen, veroorzaakt door ondoorzichtige wetgeving en opportunistische televisieproducers en satelliehuurders. Een paar voorbeelden ter verduidelijking. Het Nederlands Instituut voor Lokale Omroep werd opgericht op kosten van Sky Channel. Sky zocht een manier om van de verplichting af te komen de doorgifte over de Amsterdamse kabel (en liever alle kabels van Nederland) te betalen. Sky zou een flink bedrag fournieren voor het opzetten van een opleidingsinstituut. De studio

zou discotheek Escape zijn, waar John de Mol Producties haar Popformule voor TROS en Sky opneemt. De OLON waarschuwde al dat de opleidingen zouden geschieden met dure apparatuur, die geen enkele lokale omroep kan aanschaffen. Toen van Sky-zijde nog werd gesuggereerd, dat die apparatuur ook gehuurd zou kunnen worden, heeft de OLON zich half huilend en half lachend maar van de hele onderneming afgewend. Nu Sky zich van het Europese vasteland terugtrekt, zit het er dik in dat ook het NILO na twee cursusjaren verdwijnt. Weer zeshonderdduizend gulden weggegooid. Een ander voorbeeld van politiek mismanagement was een projectgroep om meer vrouwen bij de omroep te betrekken. In 1984 stelde het Ministerie van Sociale Zaken een miljoen gulden

voor dit goede doel beschikbaar. Dat is vier keer de jaargroting van de complete OLON! Het slot van het liedje was dat de betreffende praatgroep onderling ruzie kreeg. Een poging van de OLON om het geld nog voor andere opleidingsdoeleinden te gebruiken mislukte, omdat in het kader van de bezuinigingen de minister van financiën het geld al had ingepikt.

Lesboeken

Zo langzamerhand is de OLON door dit soort zaken gepokt en gemazeld in medialand. Er wordt steeds meer geluisterd naar deze organisatie, niet alleen vanwege de ervaring van de buromedewerkers, maar ook omdat de organisatie onderhand zo'n tweehonderd lokale omroeporganisaties vertegenwoordigt. Op dit moment kunnen zeven miljoen Nederlanders naar lokale omroep luisteren. Van de 200 lokale omroepen zijn er ongeveer 100 ook via de ether te beluisteren. Hoe? Toos Bastiaansen: "In het begin van mijn werkzaamheden werd ik steeds gebeld door beginnende omroepmedewerkers voor advies over de oprichting van een lokale omroep, de daarbijbehorende statuten, het noodzakelijke representatieve orgaan, die elke lokale omroep moet hebben en alle details van de mediawetgeving. Op dat gebied hebben wij lesboeken gepubliceerd, compleet met

Pieter de Wit en
Toos Bastiaansen van de O.L.O.N.

standaardstatuten en modelcontracten. Die boeken zijn nog steeds bij ons te bestellen (telefoon 080-601222). In de afgelopen vier jaar raakte Nederland redelijk bedekt met lokale omroepen. Beginnersperikelen zijn op ons advies overwonnen”.

Raamprogramma's

”We zijn meegegroeid met onze leden. Nu komen we met de problematiek van een draaiend station in aanraking: programmering, betaling aan medewerkers, de verhouding tussen bestuur en programmamedewerkers, het opstellen van een programmastatuut en verdere opleidingen. Bovendien vertegenwoordigen wij onze leden tegenover allerlei overheden en organisaties, zoals de auteursrechtenorganisatie BUMA. Het raamprogramma is ook zo'n probleem, waarover de OLON driftig onderhandelt met WVC. De lokale omroep mag wel de programma's van Radio 1 tot en met 5

uitzenden en niet die van andere zenders als Radio 10 bijvoorbeeld, maar ze mogen ook weer niet het nieuws van het ANP doorgeven! Wij bemiddelen ook. Zo wilde de Consumentenbond graag op de lokale radio. De bond wilde met dertien spots in de vorm van kleine hoorspelletjes voorlichting geven. De meewerkende omroep krijg een onkostenvergoeding voor uitzending van de spots op basis van een standaardbedrag plus een bedrag afhankelijk van het luisterpotentieel. De OLON kan die bemiddeling geven vanwege haar uitgebreide adressenbestand, haar contacten en ervaring. Want het wordt een zootje, als zo'n Consumentenbond met elke lokale omroep afzonderlijk moet gaan onderhandelen. Zo hebben we ook een

Vervolg van pagina 8.

basis voor de baslijn, funky zang van Jenkins en de swingende blazers. Daarentegen is het jammer dat men op de 12" alleen maar de LP versie heeft geplaatst (5 min. 28) in plaats van een vette remix.

LYNCH: "Magic spell" BPM 105 (12" CAP 15462 USA import).

Als je ondertussen het lichte vermoeden had dat ZAPP voorman Roger Troutman van onze aardbol was verdwenen dan kan ik je gerust stellen. Vrij spoedig verschijnt

OLON'S JAARBEURS

De OLON organiseert op zaterdagmiddag 10 juni vanaf 12.00 uur in Musis Sacrum in Arnhem een beurs met allerlei stands waarin fabrikanten de laatste nieuwtjes op het gebied van zenders en studioapparatuur zoals mengtafels tentoonstellen. De beurs is een onderdeel van een grote landelijke bijeenkomst van alle lokale omroepen. 's Ochtends is er de algemene ledenvergadering van de OLON, 's middags wordt er naast de beurs ook nog een forum over lokale journalistiek gehouden, waarin kopstukken uit de plaatselijke media en leden van de Nederlandse Vereniging van Journalisten hun ervaringen en meningen over nieuwsgaring uitwisselen.

deal met de belastingdienst over voorlichting”.

Daarnaast treedt de OLON af en toe op als centrale inkooporganisatie, zodat het aanschaffen van apparatuur goedkoper via de OLON kan geschieden dan wanneer de eenzame dorpsomroeper zelf de spullen probeert te ritselen.

Opleidingsprojecten

Lokale omroep is volstrekt afhankelijk van vrijwilligers en menigeen onder hen heeft wel veel goede wil, maar veel minder kennis en ervaring op het gebied van media. Vandaar dat de cursuspoot van de OLON verschrikkelijk belangrijk is. Er lopen met subsidie van WVC vier opleidingsprojecten in Hoorn (radio), in Rotterdam (tv), Utrecht en Eindhoven (zowel radio als tv). De eerste basiskursus is afgerond. In de basisopleiding wordt zowel aandacht besteed aan de programmatische als aan de technische kant, ook al kan je je binnen de opleiding redelijk specialiseren. De vervolgcursus is meer een opleiding voor kaderleden, die programmamedewerkers kunnen begeleiden. Er zijn nog enkele plaatsen open in de vervolopleiding.

Lokale reclame

Hot issue is natuurlijk de lokale reclame. De krantenuitgevers vrezen een aderslating in hun advertentie-inkomsten. Terecht, zoals jaren geleden al bleek bij de invoering van de STER. Alleen de uitgevers zijn er weer bovenop gekomen, omdat de bedragen besteed aan reclame steeds hoger werden. Toos Bastiaansen ziet de inkomsten uit reclame als een middel om lokale omroep te

ondersteunen. De kosten om een station draaiende te houden zijn echter hoger dan de middelen die ooit uit reclameuitzendingen kunnen voortkomen, is haar verwachting. Vandaar ook dat zij geen invloed van de adverteerder verwacht op de aard van de uitzendingen van de lokale omroep. De OLON zou hier ook absoluut geen voorstander van zijn. In de door de OLON te publiceren pleitnota voor reclame op lokale zenders zullen een aantal verdelingsmodellen worden voorgesteld.

Kansen

Een ander voorbeeld over hoe moeilijk het soms is om je als lokale omroep te manifesteren. Officieel mogen alleen de landelijke omroepen rechtstreeks verslagen van de wedstrijden in het betaalde voetbal geven. Als radio of tv-journalist van de lokale omroep ben je afhankelijk van een goedwillend bestuurslid van de plaatselijke voetbalvereniging, die door de vingers ziet, dat je een reportage staat te maken. Want van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond mag een rechtstreeks verslag dus mooi niet.

Toos: ”Ik zie veel kansen in lokale omroep. Nu de lokale omroep niet alleen te horen is op de kabel, maar ook via de ether, is al een hinderpaal weggenomen. Als straks de lokale omroep 24 uur per dag mag uitzenden, zodat de desbetreffende zender de hele dag haar eigen gezicht kan laten zien, denk ik dat het aantal luisteraars en de waardering voor lokale omroep snel zal stijgen. De OLON zal daaraan haar steentje zeker bijdragen”.

namelijk de nieuwe ZAPP LP getiteld ”The new ZAPP for you”. En ook Lynch is een nieuw project van Roger. Het heeft wel iets weg van eerdere Roger produkties, maar er wordt niet gewerkt met vocoders etc. Zeer melodieuze R&B is dit. Stijlvol en toch zeer funky. De hocus pocus mix van ”Magic spell” is perfect voor in de betere disco's, maar misstaat ook op de radio niet. Zeer mooie zang, waarbij Roger zelf regelmatig ook te horen is. Uitmakende 12" die me erg doet benieuwen naar de binnenkort te verschijnen langspeler.

MIQUEL BROWN: "So many men, so little time" BPM 128 (12" Rams Horn). Door het succes van de '89 remix van "High Energy" van Evelyn Thomas besloot de daarvoor verantwoordelijke man Lex van Coeverden om deze klassieker van Miquel Brown zo'n zelfde behandeling te geven. Niet geheel onverdienstelijk, mag ik wel stellen, want persoonlijk vind ik deze remix van Miquel Brown beter dan die van Evelyn.